

8.4.2024
Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

LAUSUNTO

VIITE: HE 13/2024

**ASIA: JHL RY:N LAUSUNTO KOSKIEN HALLITUKSEN ESITYSTÄ EDUSKUNNALLE LAEIKSI TYÖTTÖMYYS-
TURVALAIN JA ERÄIDEN MUIDEN LAKIEN MUUTTAMISESTA**

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja tulla kuultavaksi.

JHL vastustaa esitettyjä ansiosidonnaisen työttömyysturvan heikennyksiä.

Esitetyt leikkaukset kohdistuvat erityisen kohtuuttomasti pienituloisiin sekä osa- ja määräaikaisia töitä tekeviin työntekijöihin. Näin ollen myös monet JHL:n sopimusaloilla eli julkisella sektorilla ja hyvinvointialoilla työskentelevät työntekijät kärsivät kohtuuttomasti hallituksen esityksestä.

Ansiopäivärahan porrastus käytännössä lyhentää ansiopäivärahan kestoja ja pudottaa pienituloisimmat työntekijät perusturvalle. Näin esitetty porrastusmalli vie pohjan koko ansioturvajärjestelmältä tehden järjestelmästä tosiasiallisesti keski- ja hyvätuloisten turvajärjestelmän ja jättäen pienituloiset työntekijät ilman yhdenvertaista mahdollisuutta ansioturvaan.

Porrastuksen seurauksena vajaita työtunteja saavat työntekijät kuten koulunkäynninohjaajat, henkilökohtaiset avustajat tai vaikka varhaiskasvatuksen avustavia tehtäviä tekevät, joiden kuukausiansiot ovat 940–1300 euroa, tippuvat peruspäivärahalle ensimmäisen portaan (40 päivärahopäivää, 2 kuukautta) jälkeen.

Työntekijöillä, joiden kuukausiansio on 1300–1450 euroa, ansiopäiväraha on ensimmäisen portaan jälkeen vain hieman peruspäivärahaa korkeampi ja peruspäivärahan tasoinen toisen portaan (170 päivärahopäivän, 8,5 kuukautta) kohdalla.

Eduskunta on jo aiemmin päättänyt mittavista heikennyksistä työttömyysturvaan ja muuhun sosiaaliturvaan. Työttömyysturvan euroistaminen, lomarahojen jaksottaminen, työssäoloehdon pidentäminen ja lapsikorotusten poisto yhdistettynä asumistuen leikkaukseen aiheuttavat jo nyt sen, etteivät pienituloiset pärjää työttömyyden kohdatessa. Nyt tehty uusi esitys kohdistuu jälleen samoihin pienituloisiin ihmisiin.

Työttömyys- ja sosiaaliturvan heikentäminen yhdistettynä hallituksen pyrkimykseen rajata ammattiliittojen mahdollisuuksia neuvotella edustamilleen sopimusaloille niin sanottua yleistä linjaa parempia palkankorotuksia, näyttäytyy erityisen nais- ja työntekijävihamielisenä politiikkana. Hallituksen sosiaali- ja työmarkkinapoliittiset hankkeet heikentävät vakavasti samojen ihmisten asemaa niin työelämässä kuin työelämän ulkopuolelle jäädessä.

Porrastus on myös koulutusleikkaus

Hallituksen esityksessä ehdotetaan ansiopäivärahan porrastamista myös korotetun ansiososan kohdalla.

Korotettua ansio-osaa maksetaan ajalta, jolloin työtön parantaa omaa osaamistaan ja osallistuu työllistymistä edistäviin palveluihin. Porrastuksen ulottaminen korotettuun ansio-osaan on erityisen lyhytnäköistä ottaen huomioon, että myös aikuiskoulutustuki esitetään lakkautettavaksi.

Porrastuksen kohdistaminen myös korotettuun ansio-osaan tekee esityksestä paitsi työttömyysturvan leikkauksen myös koulutusleikkauksen.

Hallituksen esityksessä mainitaan, että työttömyyden rinnalla Suomessa on osaavasta työvoimasta pulaa, mihin nähden on ristiriitaista ja jopa vahingollista, että osaamisen parantamisesta tehdään työttömille vähemmän kannustavaa.

JHL vastustaa porrastuksen ulottamista korotettuun ansio-osaan.

Ikääntyvien aseman heikentäminen

Hallituksen esityksessä ehdotetaan ansiopäivärahan porrastamista ikääntyneillä ensin 500 päivän aikana ja porrastuksen jatkuvan mahdollisten työttömyysturvan lisäpäivien ajan.

Porrastuksen ulottaminen lisäpäiviin luo epätasa-arvoisuutta ikääntyvien pitkäaikaistyöttömien keskuudessa, kun ennen määräpäivää työttömäksi jääneet saisivat ansionpäivärahan täytenä ja määräpäivän jälkeen työttömäksi jääneiden kohdalla päivärahaa leikkattaisiin.

Ottaen huomioon, että lisäpäivien piirissä on jatkuvasti pienempi määrä työttömiä, ansiopäivärahan porrastamisen ulottaminen lisäpäiviin näyttäytyy kohtuuttomalta ikäihmisten

kiusaamiselta. Vaikutus työllisyys- tai säästövoitteisiin on merkityksetön, mutta kyseisille ihmisille kohtuuttoman raju.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan myös ikäsidonnaisten poikkeussääntöjen poistamista. Esimerkiksi velvoitetyön sekä työttömyysturvan suoja säännösten poistaminen yksinomaan heikentävät ikääntyneiden työttömien – etenkin pitkäaikaistyöttömien – asemaa. Yhdistettynä työttömyysturvan muuhun leikkaamiseen, poikkeussäännösten poistaminen on omiaan lisäämään ikäihmisten köyhyyttä työttömäksi jäädessä.

JHL vastustaa porrastuksen ulottamista lisäpäivien ajalle sekä ikäsidonnaisten poikkeussääntöjen poistamista.

Työssäoloehdon kertymän poistaminen palkkatuesta työstä

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, ettei työssäoloehto kertyisi palkkatuetusta työstä.

Palkkatuettua työtä tehdään työsuhteessa ja siitä maksetaan työehtosopimuksen mukaista palkkaa. Ei ole mitään kestäviä perusteita asettaa työntekijöitä eriarvoiseen asemaan sen perusteella, saako työnantaja palkkaukseen valtion maksamaa tukea vai ei.

Ehdotus toimii hallituksen työllisyystavoitteiden vastaisesti, sillä työssäoloehtokertymän poistaminen palkkatuetusta työstä tulee heikentämään kiinnostusta palkkatuettua työtä kohtaan.

JHL vastustaa työssäoloehdon kertymän poistamista palkkatuetusta työstä.

Köyhyys ei paranna toimintakykyä ja työllisyyttä

Sosiaali- ja terveysministeriön ja THL:n arvioiden mukaan sosiaaliturvamuutokset lisäävät pienituloisuutta ja toimeentulotuen tarvetta merkittävästi. Tiedossa myös on, että toimeentulotukeen liittyy merkittäviä kannustinloukkuja, jotka estävät työllistymistä.

Tiedossa on myös se, että terveysongelmat ja toimintakyvyn heikentyminen ovat keskeisiä työllistymistä vaikeuttavia tekijöitä. Ilmeistä on, että työttömien toimeentulon heikentäminen ansiopäivärahan porrastuksella tulee entisestään heikentämään monen työttömän toimintakykyä ja vaikeuttamaan heidän työllistymistään.

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry

8.4.2024

Saila Ruuth

toimialajohtaja

saila.ruuth@jhl.fi

